

Verkiezingsprogramma 2006-2010

D66 Den Haag

De stad is van jou!

VOORAF

Wij houden van Den Haag. We willen onze stad mooier, leefbaarder en veiliger maken. Daarom hebben wij de afgelopen vier jaar stevig en constructief oppositie gevoerd. We hebben hard gestreden tegen slechte plannen zoals een gebruikersruimte bij het Van der Vennepark, een automobielmuseum in Reigersbergen en de sloop van de Zwarte Madonna. D66 is voor het afschaffen van de erfpacht, voor kwaliteit boven kwantiteit als het over de toekomst van de stad gaat en voor betere informatie over de luchtkwaliteit voor de bewoners. Daarbij hebben wij veel geïnvesteerd in contact met de inwoners van Den Haag. Zo zijn we iedere maand de wijken in gegaan met onze groene D66-stembus!

D66 is daarbij niet de partij die voor de makkelijke oplossingen kiest. We willen geen samenleving die gedictreed wordt door verboden, handhaving, observatiecamera's en identificatieplicht. Het is te makkelijk alleen maar te zeggen wat er allemaal niet klopt en af te geven op degenen die dat allemaal gedaan zouden hebben. Juist van ons als politieke partij mag verwacht worden dat we samenhang en richting bieden. D66 zet een positieve koers uit naar de toekomst. Naar een samenleving waarin mensen in staat worden gesteld om eigen verantwoordelijkheid te nemen. Wij zetten in op een betrouwbare overheid die 'gewoon' goede kwaliteit levert. Daarbij maakt het niet uit of het gaat om schoonmaak en onderhoud van de publieke ruimte en de infrastructuur, om goed openbaar vervoer, om het waarborgen van veiligheid of om zorgvuldige procedures zoals bij het ADO-stadion en de Zwarte Madonna.

Wij geloven in het benutten van de creativiteit en betrokkenheid van de inwoners van de stad. Dat de politici en de ambtenaren geen monopolie hebben op het bedenken van de beste oplossingen, is inmiddels wel duidelijk. Wij vinden dat mensen zelf verantwoordelijk zijn voor de samenleving waarin ze leven. Mensen zijn daartoe namelijk heel goed in staat. Dit is onze overtuiging en de enige manier om er in de toekomst voor te zorgen dat we prettig met elkaar leven in deze prachtige stad. De stad is van jou!

Deze visie op de samenleving zegt ook iets over de rol van de gemeente. D66 vindt dat de gemeente de mensen in staat moet stellen zelf verantwoordelijkheid te nemen en keuzes te maken. Door creativiteit, betrokkenheid en ondernemingszin te prikkelen. Dat is de rode draad in dit verkiezingsprogramma. Dit krijgt concreet uitwerking in onder meer:

- Meer zeggenschap over het onderwijs;
- Uitbouwen van de brede buurtschool;
- Cultuuraanbod dat creativiteit uitlokt;
- Bereikbare cultuur in de buurt;
- Haagse straat als meest duurzame van Europa;
- Bewoners stimuleren om straten en parken onder hun hoede te nemen, bijvoorbeeld door meer plein-, straat- of stoepadoptie;
- Budgetten geven voor eigen initiatieven in straat, wijk of buurt;
- Prikkel om elkaar aan te spreken op schoon en heel, op afval en hondenpoep;
- Ondernemers die zelf hun openingstijden kunnen bepalen;
- Maatschappelijke participatie via werk en onderwijs;
- Referenda over de invulling van Norfolk-terrein, Zuiderpark en het bestuur van de stadsdelen;
- Ruim baan voor openbaar vervoer en fiets.

INHOUDSOPGAVE

- Onderwijs op 1!
- Cultuurlijk!
- Den Haag: groen en milieuvriendelijk
- Economie: de motor van de stad
- Een schone en hele stad
- Inburgeren doe je niet alleen!
- Welzijn: de mens centraal!
- Den Haag Sportstad
- De gemeente is er voor jou!
- Veiligheid: we laten ons niet gek maken!
- Ruimte: kwaliteit staat voorop!
- Bereikbaarheid: minder files, meer OV en fiets!
- Financiën
- Financiële dekking

ONDERWIJS OP 1!

1. Het Haagse onderwijs hoort intercultureel te zijn en speelt een belangrijke rol in de integratie. Het gaat daarbij om het bijbrengen van respect en begrip voor ieders etniciteit, gewoontes en religieuze achtergrond. Bij het verlenen van de gemeentelijke bijdrage aan het openbaar en bijzonder onderwijs moeten heldere kwaliteitsvoorwaarden worden gesteld aan de scholen.
2. Kwaliteitsvoorwaarde 1: D66 wil een veilige school voor iedereen. Dat betekent meer toezichthoudend personeel en een veiligheidsplan op iedere school. Verder moet een school schoon en heel zijn. Dat is een belangrijke randvoorwaarde voor veiligheid.
3. Kwaliteitsvoorwaarde 2: D66 wil dat scholen voorschoolse leertrajecten structureel maken om achterstanden van 0-4 jarigen te voorkomen. De Haagse Voorschool moet dus uitgebreid worden.
4. Kwaliteitsvoorwaarde 3: D66 wil dat scholen leerlingen laten bewegen. Scholen moeten schoolzwemmen vanaf groep 3 starten. Gymnastiek onder schooltijd en bewegen na schooltijd moet worden uitgebreid zodat iedere leerling elke dag sport.
5. Kwaliteitsvoorwaarde 4: D66 wil dat scholen het aantal vroegtijdige schoolverlaters terugdringen.
6. De gemeente pakt de vervuiling van de wachtlijsten voor basisscholen aan. Ouders moeten kunnen kiezen voor een school en eerder helderheid krijgen over de school waar het kind naar toe kan als de leerplicht ingaat.
7. Om kleinere klassen op voldoende locaties mogelijk te maken moet de gemeente investeringen doen in nieuwbouw en kwaliteit van de onderwijsgebouwen.
8. D66 wil dat de gemeente investeert in de werkomgeving van leraren door de werkdruk voor het onderwijspersoneel te verlagen door de inzet van meer onderwijsondersteunend personeel zoals klassenassistenten en conciërges. Op die manier komen leraren toe aan hun eigenlijke werk: het lesgeven.
9. D66 is voorstander van het uitbouwen van de brede buurtschool. Daar worden naast onderwijs en buiten onderwijstijd ook andere activiteiten aangeboden zoals sport, cultuur en opvang. De gemeente moet met een stimuleringsprogramma de ouders aanmoedigen ook mee te doen.
10. De verzelfstandiging van het openbaar onderwijs in een stichting moet voortvarend worden voortgezet. Dit zorgt voor heldere verhoudingen waarin de scholen in overleg met ouders kunnen bepalen hoe zij hun middelen inzetten.
11. Om het voor studenten aantrekkelijk te maken om in Den Haag te wonen, wil D66 verschillende maatregelen nemen. Het mogelijk maken van wonen boven winkels, ruimte voor startende studentenondernemingen, stimulansen voor cultuuraanbod en uitgaansleven en de ontwikkeling van de Hogeschoolbuurt achter HS tot Haagse Campus zijn daar voorbeelden van. Dit alles onder het motto 'Den Haag Studentenstad'.
12. D66 is voorstander van een Haagse universiteit met een internationaal, juridisch en bestuurskundig karakter en wil dit realiseren door ofwel een eigen universiteit ofwel een verdere uitbouw van de dépendance van de Leidse universiteit.

CULTUURLIJK!

1. Cultuur is onmisbaar voor een aantrekkelijke stad. Een divers aanbod waarin Westerse en niet-Westerse culturen een plaats hebben, is voor ons van groot belang. D66 is dan ook voorstander van een structurele verhoging van de budgetten voor cultuur van 10%.

2. Essentieel onderdeel van een aantrekkelijke stad is (het aantrekken van) een creatieve klasse die zorgt voor een gevarieerd cultuuraanbod. De verhoging van het budget moet daarom met voorrang worden besteed aan kleinschaliger initiatieven zoals broedplaatsen en nieuwe initiatieven van opkomende kunstenaars. Ook festivals moeten gestimuleerd worden als etalage voor kunstzinnigheid in de stad.
3. Daarnaast moeten instellingen die cultuur voor de jeugd in Den Haag organiseren steun krijgen, zoals Musicon en Pierrot. Vanwege het grote belang en effect van de activiteiten van dergelijke instellingen kunnen welzijnssubsidies soms juist beter hiernaartoe gaan.
4. Den Haag moet Muziekstad nummer 1 blijven. Dat betekent ook dat festivals en concerten als Parkpop, Beatstad en het Binnenhofffestival belangrijk zijn voor de stad. Wij betreuren het vertrek van North Sea Jazz. Het organiseren van nieuwe muziekevenementen verdient prioriteit. D66 is voor een POP-museum.
5. D66 wil een operagebouw in Den Haag.
6. Het vormgeven van het cultuurbeleid en de besteding van budgetten moet in samenwerking met groeperingen in de stad tot stand komen. Een structurele adviesraad of zelfs een cultuurregisseur kan daarvoor ingezet worden.
7. D66 wil dat zalen en podia voor cultuur beter benut worden. Dat kan leiden tot een intensiever gebruik en een betere afstemming van het aanbod.
8. Om het aanzien van de stad te verfraaien, vindt D66 dat muurschilderingen en poëzie op blinde gevels, overheidsgebouwen en flats geplaatst moeten worden. Dit is een mogelijk podium voor jonge en beginnende kunstenaars.

DEN HAAG: GROEN EN MILIEUVRIENDELIJK

1. Den Haag is een mooie groene stad: houden zo! Maar het kan beter...
2. De groene plekken en de ecologische verbindingzones in de stad moeten met elkaar verbonden worden. Daarmee moet rekening gehouden worden bij bouwplannen. Bovendien wil D66 dat groen dat door bebouwing verloren gaat, wordt gecompenseerd, liefst in de directe omgeving.
3. Bomen zijn belangrijk voor de stad. Het instandhouden daarvan is een belangrijk punt voor D66. Als een ziekte (zoals bij de kastanjes) of ander onheil toeslaat, dient vervanging met volwassen bomen plaats te vinden.
4. D66 is voorstander van de introductie van plein-, straat- of stoepadoptie. Zo kunnen mensen hun eigen omgeving verfraaien en onderhouden. Dit betekent dat de gemeente dat met middelen moet ondersteunen. Het gaat dan om de aanleg en het onderhoud van perken en kleine parken en plantsoenen. Ook stoeptegeltuintjes bepalen het uiterlijk van de leefomgeving.
5. Parken en bomen zijn de groene levensaders van de stad. Bewoners gebruiken deze voor ontspanning, maar ook de dieren hebben ze nodig om te kunnen overleven. Helaas verliezen de vogels terrein, behalve de overlastgevende duiven en meeuwen. Willen we juist de andere vogels broedplaatsen bieden, dan is blijvend investeren in de parken en bomen noodzakelijk. En overigens zijn wij van mening dat de huismus in het straatbeeld dient terug te keren.
6. D66 vindt dat afval weer gescheiden ingezameld moet worden. Het is echter van belang dat dan wel voorlichting plaatsvindt over wat waarin hoort. D66 is verder voorstander van een systeem met ondergrondse afvalverzameling.
7. De gemeente zelf moet uitsluitend schone energie gebruiken en anderen stimuleren dat ook te doen. Dat kan bijvoorbeeld door gebouwen en installaties zuiniger te maken of, als dat in verhouding staat tot de kosten, via zonnepanelen op elk gemeentelijk gebouw. Ook heeft de gemeente een voorbeeldfunctie bij het schoner maken van het wagenpark. D66 wil dat de gemeente

het voortouw neemt met het gebruik van schone motoren en roetfilters bij de voertuigen van de politie, brandweer, vuilniswagens en de dienstauto's. Dit moet binnen vier jaar zijn gerealiseerd. Aan bedrijven die in haar opdracht werk verrichten, moeten ook deze eisen worden gesteld. Bij aanbesteding van OV zijn het gebruik van schone motoren en roetfilters belangrijke vereisten.

8. Langs de snelwegen A4, A13 en A12 en op de bedrijventerreinen moeten windenergiecentrales worden geplaatst. Bij bouwen zijn duurzaamheid en energiezuinigheid belangrijke ontwerpeisen.
9. Den Haag moet het initiatief nemen om een Haagse straat tot de meest duurzame van Europa te maken. Dat betekent dat op het gebied van energie en afval innovatie kan plaatsvinden. Maar ook waar het gaat om veiligheid, groen, parkeren en ICT kunnen initiatieven worden gestimuleerd.
10. D66 is voorstander van een autoluwe binnenstad. Dit zorgt naast minder milieudruk ook voor een attractief centrum met een plezierig verblijfsklimaat.
11. Aandacht voor de kwaliteit van de lucht is voor D66 een grote zorg. D66 vindt dat inwoners het recht hebben te weten wat er in de lucht zit die ze inademen. De informatiepanelen luchtkwaliteit op de Amsterdamse Veerkade is een resultaat dat wij bereikt hebben. D66 streeft ernaar om in de komende 4 jaar minimaal 10 extra informatiepanelen luchtkwaliteit in de stad te plaatsen, waarvan de resultaten real-time op internet beschikbaar zijn. Los van het bewustwordingseffect moeten ook verkeersmaatregelen worden ingezet zoals afsluiten van straten op bepaalde tijden, de afstelling van verkeerslichten en de introductie van 'schone' bussen binnen vier jaar.

ECONOMIE: DE MOTOR VAN DE STAD

1. D66 wil voor Den Haag een krachtig promotiebeleid gaan voeren. Het wordt tijd dat Den Haag zijn unieke positieve punten actief onder de aandacht brengt: een prachtige stad, waar de regering, veel internationale instellingen en veel zakelijke dienstverlening zijn gevestigd, gelegen aan zee en toch op een half uur van Schiphol, met een groot cultureel aanbod. D66 wil op die manier meer bezoekers en bedrijven uit Nederland, Europa en de rest van de wereld aantrekken. Zo ontstaan meer banen, ook voor laagopgeleiden. Ook de positionering van Den Haag als de juridische hoofdstad van de wereld kan sterker. De vele internationale organisaties zorgen voor een positieve uitstraling en een constante economische impuls voor de stad. D66 blijft zich dan ook inzetten voor behoud van de internationale organisaties en verbetering van het vestigingsklimaat.
2. Het is voor de economische positie van de stad van groot belang dat in binnenstedelijke bedrijventerreinen geïnvesteerd wordt. De randvoorwaarden van D66 daarbij zijn een goede ontsluiting, geen vestiging van vervuilende bedrijven en duurzame inrichting van terreinen.
3. Het is van belang dat naast hoogwaardige werkgelegenheid ook voor laaggeschoolden arbeidsplaatsen gerealiseerd worden. D66 is van mening dat iedereen die een bijstandsuitkering van de gemeente ontvangt, daar in principe werk voor moet verrichten omdat dit de afstand tot de arbeidsmarkt verkleint en de maatschappelijke participatie vergroot. Dat voorkomt dat er aan de onderkant van de arbeidsmarkt een grote groep van inactieven ontstaat.
4. Elke scholier moet een stageplaats hebben. Om de verbinding tussen onderwijs en het bedrijfsleven te leggen, zijn stages ideale instrumenten.
5. De Binckhorst wordt gezien als locatie voor wonen en werken. D66 is van mening dat gezien de behoefte aan arbeidsplaatsen werken de nadruk moeten hebben. D66 is geen voorstander van het Trekvliettracé. Nog los van de enorme investering die dit vergt, is de aantrekkende werking van meer auto's

richting het centrum evident. Verkeer dat ook nog eens zal vastlopen in de Koningstunnel bij het Centraal Station, die richting centrum immers maar één rijbaan heeft. D66 is voorstander van een slimme oplossing, door enerzijds te investeren in een tramverbinding naar de Binckhorst, en anderzijds te laten onderzoeken of afrit 4 (Voorburg) meer capaciteit kan krijgen door een andere vormgeving. Deze oplossingen kunnen worden betaald door de middelen in te zetten die nu voor het Trekvliettracé zijn gereserveerd.

6. De haven van Scheveningen moet een werkende haven blijven en moet dus zijn havenfunctie behouden. Daarnaast stuurt D66 aan op een uitbreiding van de toeristische functie van de haven. Het eventueel uitbreiden van activiteiten die voor veel verkeer zorgen, moet samengaan met het aanpassen van de infrastructuur voor het transport naar het achterland.
7. Ondernemers zijn de motor van onze stad. Daarom moeten vooral ook startende ondernemers ondersteund worden met raad en daad. Zo moet het gebruik van het glasvezelnetwerk door ondernemers door de gemeente worden ondersteund. Ook het inzetten van oudere ervaren mensen als coaches voor jonge mensen werkt goed. De Kamer van Koophandel moet hierin een ondersteunende rol spelen. Drempels voor allochtone ondernemers moeten worden weggenomen.
8. Het aantal winkelgebieden en -gebiedjes in de wijken zal in de komende jaren helaas verder teruglopen. Dit is jammer omdat juist dergelijke winkelstraten belangrijk zijn voor het karakter en de leefbaarheid van een wijk. D66 wil zich inzetten om de meest beeldbepalende winkelstraten, zoals de Weimarstraat en de Keizerstraat, deze langzame teloorgang te besparen. Extra aandacht voor de buitenruimte, instellen van straatmanagement, waar mogelijk gericht beleid op het type winkels, vermelden in gidsen en het uitzetten van looproutes zijn daarbij mogelijke instrumenten.
9. D66 wil dat ondernemers zelf mogen bepalen op welke dagen en avonden ze open zijn.
10. De binnenstad is beeldbepalend voor het aanzien van de stad. Voornemens op andere plekken in de stad op het gebied van detailhandel en horeca moeten in relatie worden gezien tot de binnenstad.
11. D66 wil dat de Koninklijke Stallen en delen van het Paleis Noordeinde worden opengesteld voor publiek en beschikbaar worden gesteld als huwelijkslocaties.
12. D66 wil een definitieve plek voor een grote discotheek in de binnenstad.
13. D66 wil dat de gemeente de administratieve lasten van ondernemers met 50% terugbrengt. Een eerste stap daarin is het afschaffen van de toeristenbelasting.

EEN SCHONE EN HELE STAD

1. De straat is nu van niemand en daardoor is ook niemand aan te spreken. Inwoners moeten zich weer verantwoordelijk voelen voor hun eigen woonomgeving. D66 ergert zich met alle Hagenaren aan troep op straat. Zwerfvuil en hondenpoep irriteren ons allemaal. De achteloosheid waarmee sommige mede Hagenaars zwerfvuil veroorzaken door blikjes, papiertjes, peuken et cetera op straat te laten vallen, is alarmerend. In een grote stad is het helaas niet zo dat iedereen elkaar kent en op zijn of haar gedrag durft aan te spreken. D66 denkt dat het daarom nodig is om het vervuilen van de openbare ruimte strafbaar te stellen. De boete hiervoor moet fors zijn. D66 verwacht dat de signaalwerking die hiervan uitgaat langzaam maar zeker een gedragsverandering in gang zal zetten. Een dergelijk optreden met boetes is echter slechts het begin van een oplossing. Het is uiteindelijk veel belangrij-

ker dat mensen elkaar kennen en aanspreken op gedrag. Naast eigen initiatief van inwoners zijn buurtbemiddeling, gesprekken tussen generaties en vrijwilligerswerk van groot belang.

2. Mensen moeten hun eigen verantwoordelijkheid nemen voor het opruimen van de poep van hun hond.
3. Om wildplassen tegen te gaan, wil D66 meer openbare toiletten in de stad naar model van de Grote Markt en het Buitenhof. Deze moeten ook geschikt zijn voor vrouwen.
4. De gemeente moet een actiever beleid voeren op het bestrijden van graffiti.
5. Als sluitstuk van de bovenstaande preventieve maatregelen moet de gemeente de mogelijkheid om bestuurlijke boetes uit te schrijven voor overtredingen die de leefbaarheid schaden, gaan benutten. Dit als extra stimulans voor een gedragsverandering om burgers hun eigen verantwoordelijkheid te laten nemen.
6. De gemeente Den Haag gaat inzichtelijk maken hoeveel geld ze per jaar uitgeeft aan het herstellen van vernielingen aan gebouwen en in de openbare ruimte. Als de dader bekend is, wordt de schade altijd verhaald.

INBURGEREN DOE JE NIET ALLEEN!

1. D66 benadert de verhitte discussies rond integratie en inburgering met een koel hoofd. D66 wil niet meedoen aan generalisaties zoals die al in de tegenstelling autochtoon – allochtoon liggen besloten. In de praktijk gaat het om vele individuen met ieder voor zich verschillende achtergronden, loyaliteiten, kwaliteiten, kansen en problemen. Door al deze mensen als collectief te benaderen, voorkomen we juist dat zij zich als individu kunnen ontplooiën. Er mag ook wel eens gezegd worden dat het grootste deel van de niet-autochtone Hagenaars het gewoon goed doet.
2. D66 is van mening dat het van het grootste belang is dat de verschillende groepen, ook de autochtone Hagenaars, meer open staan voor de medebewoners uit andere groepen. Alleen door begrip te hebben voor elkaars achtergronden en beweegredenen wordt een gesprek mogelijk. Dit gesprek begint op straat- en buurtniveau. De politiek dient hierin het goede voorbeeld te geven.
3. D66 wil niet de indruk wekken dat hiermee de diverse problemen die rond integratie en inburgering spelen als sneeuw voor de zon verdwijnen. Zo leiden taalachterstanden tot gebrekkige kansen op de arbeidsmarkt. De onvrije positie van de vrouwen en het uithuwelijken van kinderen zijn absoluut ongewenst. Een versneld emancipatieproces is hier wenselijk. D66 wil dat de politiek en de overheid dit proces waar mogelijk van buitenaf versnellen.
4. Waar criminaliteit, homohaat, eerwraak en geloofsfanatisme voorkomen, dient consequent strafrechtelijk opgetreden te worden. Daarnaast is het van belang om in dialoog met de opinieleiders en rolmodellen helder te krijgen welk gedrag wenselijk en acceptabel is.

WELZIJN: DE MENS CENTRAAL!

1. D66 wil de sociale samenhang tussen mensen en buurten versterken door de verantwoordelijkheid aan ouders en bewoners terug te geven. Daarom moeten initiatieven van ouders en wijkbewoners financieel ondersteund worden. Daarbij kan gedacht worden aan het gezamenlijk schoonhouden van de straat, wijkpreventie, de buurtconciërge, speelplekbeheer en overige activiteiten die bewoners opstarten. De budgetten voor buurtfeesten en -festivals worden verhoogd.

2. De openingstijden van de buurthuizen en jongerenhonken moeten vooral aansluiten op de tijden dat de doelgroepen er gebruik van willen of kunnen maken. Voor de jongeren betekent dit dat avond- en weekendopenstelling logisch is.
3. Het welzijnswerk moet dicht bij de bevolking staan en vraaggericht werken. Samenvoegen van de uitvoering van decentrale welzijnsorganisaties is derhalve ongewenst. De organisaties moeten per stadsdeel werken. D66 vindt dat ook welzijnsorganisaties uit andere gemeenten binnen de bovenstaande voorwaarden hun dienstverlening in Den Haag moeten kunnen aanbieden.
4. De openbare bibliotheek is veel meer dan een uitleenpunt van boeken en andere traditionele media. De gemeente moet de bibliotheek als zodanig veel meer benutten. De relatie tussen de openbare bibliotheek en het sociaal cultureel werk en de andere voorzieningen in de wijk, zoals met name scholen, moet worden versterkt.
5. Meer samenwerking tussen scholen en maatschappelijke instellingen draagt bij aan de sociale cohesie in een buurt of wijk en leidt tot beter gebruik van de beschikbare locaties. De brede buurtschool is hiervan een voorbeeld.
6. In overleg met het Rijk moet het aantal kinderopvangmogelijkheden worden verhoogd zodat deze dichterbij het woon- of werkadres zijn. De verblijven moeten bovendien langer open blijven.
7. Gemeenten worden straks verantwoordelijk voor het aanbieden van huishoudelijke verzorging. Nu kunnen mensen via de AWBZ deze hulp in natura krijgen of de regie in eigen hand nemen via een persoonsgebonden budget. Hiermee kunnen ze zelf kiezen bij wie zij de hulp afnemen. D66 wil mensen straks deze keuzevrijheid voor huishoudelijke verzorging en andere voorzieningen blijven bieden.
8. Het huisartsen- en tandartsentekort wordt verminderd door de samenwerking, bijvoorbeeld wat betreft de administratie, met ziekenhuizen en verzekeraars te intensiveren. Bovendien wil D66 het aantal (groeps)praktijkruimtes vergroten via gemeentelijke ondersteuning naar voorbeeld van de Pius X kerk.
9. Voor gehandicapten, ouderen en voor mensen met kinderwagens is de toegankelijkheid van gebouwen van groot belang. De gemeente moet daarin het goede voorbeeld geven. Dat betekent dat alle gemeentelijke gebouwen en andere openbare voorzieningen toegankelijk moeten zijn. De gemeente kan door het instellen van een keurmerk ook bedrijven stimuleren dit te realiseren. Voor subsidies is dit ook een voorwaarde. Verder stelt de gemeente voor te verrichten werk aan straten de voorwaarde dat de doorgankelijkheid gewaarborgd moet zijn.
10. Niet alle ouderen met een laag inkomen doen een beroep op regelingen voor inkomensondersteuning. De gemeente moet daarom meer voorlichting geven aan ouderen. Bovendien moet het ouderen gemakkelijker worden gemaakt langer zelfstandig te blijven wonen. Daarvoor is een uitbreiding van experimenten op het gebied van wonen en zorg noodzakelijk.
11. Maatschappelijke participatie van oud- en nieuwkomers in Den Haag werkt via (vrijwilligers)werk en adequaat onderwijs. Taal is het sleutelbegrip bij integratie. D66 wil extra aandacht besteden aan taallessen, ook voor degenen die al eerder naar Nederland kwamen. D66 wil een extra inspanning om zonder de nu bestaande bureaucratie taalstages en een betere begeleiding van nieuwkomers mogelijk te maken. Dat zal leiden tot meer mogelijkheden om werk te vinden.
12. Den Haag zal gebruik maken van het landelijk beschikbaar gestelde budget voor gratis heroïneverstrekking en zal dit zelf ook financieel ondersteunen,

zowel uit het oogpunt van criminaliteitspreventie als ook uit humanitair oogpunt voor de verslaafden.

13. D66 is voor het creëren van gebruikersruimten omdat dit de overlast van drugsgebruik in de directe omgeving bestrijdt. De aanwezigheid van directe overlast in de omgeving is onze voorwaarde voor de komst van een gebruikersruimte. Daarnaast is goed overleg met de buurt en een spreiding over de stad noodzakelijk. D66 blijft dan ook tegenstander van de gebruikersruimte in het Van der Vennepark. Daarnaast moet er in elk stadsdeel een opvang van dak- en thuislozen zijn. Om de plaatsing van gebruikersruimten en opvang voor dak- en thuislozen volgens bovenstaande voorwaarden plaats te laten vinden, moet in één stadsbreed plan worden bepaald waar deze gevestigd gaan worden. Tot die tijd mogen er geen nieuwe panden geopend worden.

DEN HAAG SPORTSTAD

1. Sport is net als onderwijs en cultuur van groot belang om mensen tot elkaar te brengen. Voor elke Hagenaar hoort daarom in de eigen wijk gelegenheid te zijn voor (buiten)sport al dan niet in clubverband. Waar nodig zullen de voorzieningen daarvoor moeten worden gecreëerd.
2. Top- en breedtesport versterken elkaar. Verenigingen die in de hoogste klasse spelen zijn van belang als visitekaartje voor de stad. Als doorgroei-mogelijkheid voor getalenteerde sporters moet dit worden ondersteund. Daarnaast moeten de contacten tussen sportverenigingen en scholen worden geïntensiveerd.
3. D66 blijft de ontwikkeling van het ADO-stadion bij het Prins Clausplein steunen. Dat stadion wordt door onze inspanningen duurzaam ontwikkeld. Het stadion moet voor meer doelen, zoals grote popconcerten en festivals, worden gebruikt. Op die manier hoeft er ook later niet steeds weer geld bij.
4. Het vertrek van ADO uit het Zuiderpark schept ruimte voor het bouwen van een topsporthal. Het sportkwadrant in het park wordt daardoor versterkt en de Haagse topsport krijgt weer een eigen huis. Echter nog belangrijker is dat de burgers zich over de inrichting van dit deel van de openbare ruimte kunnen uitspreken. Daarom is D66 voorstander van een referendum over de inrichting van deze plek.

DE GEMEENTE IS ER VOOR JOU!

1. De dienstverlening aan de burger moet verder geoptimaliseerd worden. Naast de digitale loketten dienen stadsdeeltkantoren op meerdere avonden geopend te zijn. Alle klantgerichte gemeentelijke diensten moeten ISO-gecertificeerd zijn.
2. D66 wil dat de gemeente zegt wat ze doet en doet wat ze zegt. Daarom moet de gemeente duidelijke en openbare normen verbinden aan alle dienstverlening en deze vastleggen in een burgerhandvest. Als de norm niet wordt gehaald, dient de burger tenminste een excuus te krijgen en geen leges te hoeven betalen. De burger ontvangt na een wanprestatie door een gemeentelijke dienst een cadeaubon of een bos bloemen.
3. D66 wil bij de start van de planvorming een referendum over de invulling van het Norfolk-terrein. Geen commissie maar de burgers zelf moeten bepalen wat op deze plek zou moeten komen. Datzelfde geldt voor de herinrichting van het Zuiderpark, zodra het huidige ADO-stadion vrijkomt.
4. De stadsdelen van Den Haag hebben recht op een zelfgekozen stadsdeelraad die rechtstreeks met de verantwoordelijk wethouder afspraken maakt over ontwikkelingen in het stadsdeel. Het gaat hierbij om zaken als (sociale) veiligheid, sportvoorzieningen, inrichting en beheer van de openbare ruimte,

parkeren en verkeersveiligheid. Randvoorwaarden daarbij zijn dat de bevoegdheidsverdeling duidelijk is, geen concurrentie tussen stadsdelen en stad ontstaat en dat geen wildgroei van bestuurders optreedt. Inwoners van stadsdelen kunnen met een stadsdeelbreed referendum besluiten stadsdeelraden in te stellen.

5. De portefeuillevetdeling binnen het college van B&W wordt geheel losgekoppeld van de gemeentelijke diensten. Dit bestrijdt de bestaande verkokering. Voortaan zijn wethouders integraal verantwoordelijk voor de gang van zaken binnen 'hun' stadsdeel. Het college dient op basis van collegiaal bestuur de stadsbrede vraagstukken te verdel en te behandelen.
6. Volgens D66 is de samenwerking in Haaglanden essentieel voor een duurzame ontwikkeling van de stad en de regio. Het gebied is op ruimtelijk, infrastructuureel en economisch terrein zo met elkaar verknoopt dat aansturing op regioniveau nodig is. We blijven van mening dat democratisering van Haaglanden van belang is. Intensievere communicatie met raden en burgers is daarin een eerste stap.

VEILIGHEID: WE LATEN ONS NIET GEK MAKEN!

1. Inwoners van de stad moeten zich veilig voelen in HUN stad. D66 vindt het van belang niet mee te liften op de golf waarin de angst van burgers wordt vergroot. Ondanks de schokkende incidenten in Den Haag van de afgelopen jaren blijft Den Haag namelijk gewoon een veilige stad. Wij nemen de gevoelens van inwoners natuurlijk wel serieus. Naar onze mening zit de sleutel voor de nieuwe samenleving in het opnieuw zoeken naar hedendaagse maatschappelijke verbanden via actief en betrokken burgerschap.
2. De terreuraanslagen als gevolg van de spanning in de wereld en Den Haag als vestigingsplaats voor internationale instellingen en diplomatieke vertegenwoordigingen in Nederland stellen hoge eisen aan de beveiliging. Zonder de gewenste veiligheid voor de burgers ter discussie te stellen, is D66 terughoudend in vergaande maatregelen die de privacy van de burger aantasten. Wij zijn en blijven dan ook heel terughoudend als het gaat om cameratoezicht en preventief fouilleren. D66 is ook tegen de identificatieplicht, dit is symboolpolitiek.
3. De gemeente Den Haag moet haar inwoners voorbereiden op een mogelijke terroristische aanslag in de stad via publieksvoorlichting. Zo weten burgers waar ze aan toe zijn en hoe ze moeten handelen. Dat veronderstelt een proactieve gemeente met hulpdiensten met bewezen deskundigheid. Groot-schalig oefenen met communicatie van de resultaten is dan ook essentieel.
4. Het feit dat enkele gebedsvoorgangers hun eigen wetten boven de Nederlandse wet stellen, is onaanvaardbaar. Daarom is een scherpere controle en handhaving op gebedsvoorgangers die haatdragende en tot geweld en intolerantie oproepende teksten uitspreken noodzakelijk.
5. De gemeente staat pal voor de mensen die bij de uitoefening van hun functie geconfronteerd worden met agressie en geweld. Politieagenten, leerkrachten, verplegend personeel en baliemedewerkers van de gemeente worden gesteund en de daders worden altijd aangepakt. Waar mogelijk neemt de gemeente de afhandeling van procedures voor haar rekening.
6. Juist tijdens het uitgaan is veiligheid belangrijk. Cameratoezicht, preventief fouilleren en andere ge- en verboden zijn tijdelijke oplossingen. Het is veel belangrijker dat door politie, horeca, gemeente en vooral jongeren gezocht wordt naar duurzame oplossingen om de veiligheid te vergroten. Ook hier draait het om de eigen verantwoordelijkheid van ondernemers en jongeren.

7. Inwoners van deze stad moeten zich ook veilig voelen in hun eigen huis. Politie, medisch personeel en hulpverleners moeten geweld binnen relaties (zowel fysiek als geestelijk geweld) serieus nemen en meldingen dan ook op die wijze behandelen. Er is geld en aandacht nodig voor slachtoffers en daders. Geweld moet stoppen.
8. D66 is voor legalisering van softdrugs. Zolang dat niet het geval is, zijn de coffeeshops de next-best oplossing. De teelt en levering van softdrugs (wiet en hasj) aan coffeeshops moet worden gereguleerd. Eventuele overlast van coffeeshops in de directe omgeving moet bestreden worden. Het oprollen van wietplantages en verkooppunten bij mensen thuis is een noodzaak vanwege de overlast.
9. D66 wil een betere verlichting op doorgaande wandel- en fietsroutes door de stad en in buurten.
10. Alle gemeentelijke panden, alsmede alle gebouwen die voor het publiek toegankelijk zijn, worden jaarlijks gecontroleerd op de brandveiligheidsvoorschriften. De regels moeten strikt worden nageleefd en op dit terrein kan er geen sprake zijn van (tijdelijk) gedogen.
11. D66 wil een conducteur in elke tram.

RUIMTE: KWALITEIT STAAT VOOROP!

1. Den Haag kenmerkt zich als de meest gesegregerde stad van het land. Volgens D66 is er vooral sprake van problematiek als gevolg van sociaal-economische segregatie. Deze loopt in mindere mate langs etnische lijnen. De herstructurering van de oude wijken dient voortvarend te worden voortgezet.
2. Een kwalitatief goede particuliere woningvoorraad is van groot belang voor het stedelijk vestigingsklimaat. Deze woningvoorraad dient goed te worden onderhouden. D66 wil dat in meer wijken particuliere eigenaren worden gestimuleerd tot (gezamenlijk) onderhoud en renovatie door voorlichting, begeleiding en financiële ondersteuning. Hierbij verdient goed gedrag ondersteuning van de gemeente en schuwt zij het aanschrijven niet.
3. Eigenaren van woningen zijn verantwoordelijk voor de bouwveiligheid en het aanzicht van hun woning. D66 wil dat eigenaren die hun huizen onvoldoende onderhouden sneller worden gedwongen om hun huizen op te knappen. Hierdoor zal de leefbaarheid en veiligheid in de wijken verbeteren.
4. D66 neemt de stedenbouwkundige en cultuurhistorische kwaliteit van Den Haag als uitgangspunt bij nieuwe stedelijke ontwikkelingen. Historische stadsgezichten, monumenten en het groen bepalen de belevingswaarde en daarmee de charme en identiteit van onze stad.
5. D66 kiest voor kwaliteit van het vestigingsklimaat boven kwantiteit van het aantal woningen. De groei van het aantal woningen mag daarom niet leiden tot verdere verdichting als dit ten koste gaat van de woonomgeving, het groen of speelruimte in de stad. D66 kiest voor duurzaam bouwen door met name verhogen van bestaande bebouwing en dubbel bodemgebruik. Hoogbouw kan alleen gerealiseerd worden bij knooppunten van openbaar vervoer. Het parkeren van auto's moet zoveel mogelijk onder of inpandig boven de grond plaatsvinden.
6. Stedelijke ontwikkeling is ook leren en waar mogelijk herstellen van fouten uit het verleden. De pleinen en brede lanen zorgen voor de allure van een stad. Voorbeelden van fouten in onze visie zijn de ontsierende appartementen en gebouwen op het Gevers Deynootplein rondom het Kurhaus, de Amerikaanse ambassade, het ministerie van Financiën, Bezuidenhout-West en de ligging van het Centraal Station. Ook de binnenstad verdient in samenhang een kritische blik.

7. Om het vestigingsklimaat voor midden- en hogere inkomens te verbeteren dient te worden ingezet op het aanbieden van sluitende woonarrangementen. Hierbij dient te worden gedacht aan uitbreiding kinderopvang, onderwijsvoorzieningen van goede kwaliteit en overige voorzieningen in de directe woonomgeving. Ook hier speelt de brede buurtschool een belangrijke rol.
8. In de binnenstad en Scheveningen wil D66 meer ruimte voor dure stadsappartementen.
9. De uitbreiding van jongerenhuisvesting moet gecombineerd worden met de plannen voor het wonen boven winkels.
10. Kantoren zorgen voor weinig levendigheid in de omgeving. D66 wil een bouwvoorschrift dat het volume van bouwplannen voor kantoren voor minimaal 30 % uit woonruimte bestaat.
11. De Vlietzone moet groen blijven.
12. De verhoging van de zeewaterspiegel vraagt om een definitieve aanpassing van de kustverdediging en de bouwplannen aan de kust. D66 wil een masterplan kustverdediging in de komende raadsperiode.
13. D66 is voor het herstellen van de gedempte grachten daar waar mogelijk om de beeldkwaliteit en dus de woonkwaliteit te herstellen. Na het realiseren van de rondvaart in Den Haag door D66 in de afgelopen periode, moet er een bootverbinding komen tussen CS en Madurodam.

BEREIKBAARHEID: MINDER FILES, MEER OV EN FIETS!

1. Voor de economische ontwikkeling en de leefkwaliteit van Den Haag moet de bereikbaarheid verbeteren.
2. D66 wil Hagenaars goed openbaar vervoer bieden met snelle verbindingen naar de regio en de randstad. Uitbreiding van het bestaande net met nieuwe verbindingen vanuit het Centrum naar Scheveningen Haven, Binckhorst, Delft en het Westland is wenselijk. Aansluiting op de Randstadrail is daarbij van belang. D66 is een voorstander van het opnemen van de verbinding naar Scheveningen Bad in de Randstadrail.
3. Naast Randstadrail moet ook worden geïnvesteerd in kwaliteitsverbetering van het bestaande openbaarvervoersysteem door een hogere frequentie, langer rijden in de avonduren, meer veiligheid en actuele reisinformatie.
4. D66 wil voor de hele stad de mogelijkheid tot een 1 euro retourtje voor het openbaar vervoer naar het Centrum van de stad.
5. Als het aan D66 ligt, wordt Den Haag de mooiste fietsstad van Nederland. Fietsen is gezond, milieuvriendelijk en neemt beperkte ruimte in beslag. D66 wil voor fietsers snelle, goed verlichte, goed onderhouden en bij voorkeur vrij liggende (regionale) fietsroutes. De kwaliteit van het wegdek van de fietspaden moet drastisch verbeteren.
6. Belangrijk zijn verder voldoende bewaakte en onbewaakte stallingmogelijkheden. Het aantal bewaakte fietsenstallingen wordt fors uitgebreid. Voor meer fietsenstallingen wordt de openstelling verlengd tot 24.00 uur op weekdagen en tot 2.00 uur in het weekend.
7. D66 wil dat kinderen veilig naar school kunnen. Daarom voert de gemeente in de eerste helft van de komende periode een proef uit om een geheel verkeersveilige route te ontwerpen naar een drietal basisscholen.
8. Politie en gemeente moeten het opsporen van gestolen fietsen actiever aanpakken.
9. D66 wil doorgaande fiets- en wandelroutes door de stad. Dat geldt ook voor fietsverbindingen tussen de mooie Haagse parken en groengebieden zoals Westbroekpark, Oostduinpark, Eendjesvijver, Scheveningse Bos en het Haagse Bos.

10. Naast investeren in het openbaar vervoer en fietsen, moeten investeringen gedaan worden in de Noord-Westelijke Hoofdroute en de Lozerlaan. Dit is noodzakelijk om een rondweg te realiseren en daarmee de aanliggende wijken te ontlasten van sluipverkeer. Deze rondweg dient zoveel mogelijk verdiept of ondertunneld te worden aangelegd waardoor de natuurlijke verbinding tussen wijken onderling en het groen kan worden hersteld.
11. D66 ziet de noodzaak in van een betere ontsluiting van de stad, zeker met het oog op groei van de stad. Er moet meer druk worden uitgeoefend op het voltooien van de A4 richting Rotterdam.
12. D66 wil een autoluw centrum. Om dit te bereiken worden parkeerplaatsen op straat zo veel mogelijk opgeheven. Op het Lange Voorhout mag niet langer geparkeerd worden. Parkeren in het centrum is en blijft duur om mensen te stimuleren met de fiets of OV te komen, met uitzondering van gehandicapten. Als mensen dan toch met de auto komen, moeten ze zo veel als mogelijk parkeren in garages. De huidige parkeergarages bieden daarvoor voldoende ruimte. Er komt geen parkeergarage onder de Hofvijver. Er worden voldoende parkeerplaatsen voor autodelen ter beschikking gesteld. De aanpak van ten onrechte op deze plaatsen geparkeerde auto's krijgt een hogere prioriteit, ook buiten kantoortijden.
13. Transferia bij de ingangen van de stad moeten het forensen- en recreatief autoverkeer in de stad verminderen. Mogelijke locaties daarvoor zijn het ADO-stadion/Forepark, Leyenburg, Hoornwijk en de Alexanderkazerne.
14. D66 wil parkeren voor belanghebbenden invoeren als bewoners daarom vragen. Voorwaarde daarvoor is dat de parkeerdruk binnen een logisch afgebakend gebied hoger is dan 90%.
15. D66 wil in woonwijken met een hoge parkeerdruk waar dit mogelijk is meer grootschalige parkeervoorzieningen de lucht of de grond in realiseren. Parkeren in deze garages moet voor omwonenden tegen kostprijs zijn. Het parkeerbeleid bovengronds kan dan worden aangescherpt zodat meer speelruimte voor kinderen en ruimte voor groen ontstaat.
16. Er zijn diverse 'black spots' in het verkeer van Den Haag. Op deze plaatsen vinden veel ongelukken plaats. D66 wil op korte termijn op deze plaatsen maatregelen om te voorkomen dat er nog meer slachtoffers vallen. Daarbij hebben black spots bij scholen absolute voorrang.

FINANCIËN

1. D66 wil de erfpacht afschaffen. De gemeente heeft inmiddels voldoende andere instrumenten om invloed uit te oefenen op de ruimtelijke inrichting. De eeuwigdurende erfpacht moet worden omgezet in volledig eigendom en er wordt geen bouwgrond meer uitgegeven in erfpacht.
2. Tarieven en leges van de gemeente mogen niet meer dan kostendekkend zijn, inclusief overhead.
3. D66 wil de toeristenbelasting afschaffen. Dat maakt een verblijf in de stad Den Haag aantrekkelijker en vermindert de in verhouding zware administratieve last voor de toeristensector.
4. D66 is en blijft voorstander van een echt onafhankelijke lokale rekenkamer. Zo ontstaan er garanties voor goede besteding van overheidsgeld en controle op het bereiken van doelstellingen.
5. D66 wil dat burgers kunnen zien wat er met hun belastinggeld gebeurt. Door de verbinding te leggen tussen inkomsten en uitgaven van de gemeente moet bij de jaarlijkse gemeentelijke belastingaanslag deze duidelijkheid worden verschaft. Leuker kunnen we het niet maken, wel duidelijker...

FINANCIËLE DEKKING

De voorstellen in dit D66 verkiezingsprogramma 2006-2010 kunnen financieel worden gedekt door:

1. Jaarlijks 1,5% reductie personeelslasten (11,0 mln)
2. Efficiencykorting inkoop á 3 % (11,0 mln)
3. Groei gemeentefonds met 1% (15,0 mln)

EEN GREEP UIT DE WAPENFEITEN VAN D66 SINDS DE VORIGE VERKIEZINGEN

- Afschaffen erfpacht. D66 heeft hierover een initiatiefvoorstel ingediend.
- Dankzij D66 hoeven erfpachters niet meer erfpacht te betalen als ze een dakopbouw plaatsen.
- Amerikaanse ambassade weg uit de binnenstad. Door D66 op de agenda gezet.
- Restauratie Parkstraat kerk. D66 heeft 1,4 miljoen los weten te krijgen.
- Extra aandacht voor veiligheid op scholen.
- Meer steun voor kunstinstellingen die zich richten op schoolkinderen en welzijnsprojecten.
- Meer aandacht voor Haags cultuuraanbod, vooral margetheater en kleinere galeries.
- Extra steun voor museum Loosduinen.
- Inzet op invoeren combinatiekaart Museum en Openbaar Vervoer.
- Elk plan een duurzaamheidparagraaf. D66 heeft ervoor gezorgd dat ieder plan milieuvriendelijk wordt opgesteld.
- Schoonmaakacties in de Haagsche bosjes, een beter milieu begint bij jezelf.
- Informatieborden luchtkwaliteit. Op de Amsterdamse Veerkade zijn deze borden geplaatst.
- Duurzaam ADO. Het ADO-stadion wordt duurzaam gebouwd.
- Proefdiervrije schoonmaakmiddelen in stadhuis.
- Gebruikersruimten Van der Vennepark. D66 heeft zich fel verzet tegen locatie.
- Dress voor succes, D66 initiatief om mannen en vrouwen vanuit bijstandposities te ondersteunen bij het sollicitatieproces.
- Skaten op het Malieveld. Dankzij D66 is er een skatebaan gekomen.
- Referendumverordening. Inwoners van Den Haag kunnen zich uitspreken over belangrijke onderwerpen in de stad.
- Inzicht in status van bouwaanvraag. Dankzij D66 kunnen aanvragers via internet zien hoe het met hun bouwaanvraag staat.
- Vertrek van de Norfolkline bespoedigd.
- Rondvaart door Den Haag. Dankzij D66 zijn grachten met elkaar verbonden.
- Inzet op introductie stadsretourtje op zaterdag en zondag van 1 euro.
- Inzet op vaste conducteur op elke tram.
- Donderdag nachtbus is gerealiseerd. D66 heeft hiervoor gezorgd.
- Veiliger Laan Copes van Cattenburgh.
- Personal computers, half miljoen euro bespaard dankzij oplettendheid D66.
- Prijs voor Albert van der Zalm: meest innovatieve politicus in Nederland.
- De burger opgezocht om de twee weken gedurende de afgelopen jaren: de D66 fractie komt naar je toe, niet alleen als er verkiezingen zijn!